

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold, za pol leta 2. gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 23. septembra 1874.

Obseg: Vrtilna pompa za vino presnemati. — Češpljeva drevesa. — Zbor vinorejcev v Mariboru 5. septembra. — Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko. (Konec.) — Gospodarska novica. — Iz Kranjske gore do Beljaka. — Slovensko-nemški slovar in gosp. Levstik. — Družba sv. Mohorja. — Mnogovrstne novice. — Iz deželnih zborov. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Vrtilna pompa za vino presnemati.

Po vsi pravici se imenuje v poslednji številki nemškega časnika „Weinlaube“ vrtilna pompa stroj, kateri se rabi za presnemanje vina. Ta si je v kletih velikih posestnikov, vinskih trgovcev, med vsemi kletarskimi mašinami ali stroji kmalo največjo razširjenost pridobil, in zakaj bi si je ne bil? Korist tacih pomp je namreč neprecenljiva, kajti z njo se zelo hitro presnema ali pa polni, — po velikosti pompe 50 do 100 vedrov v eni uri. — Pri tem delu se vina nič ne razlije, vino se ne veša, kar je pa pri navadnem pretakanji z brentačami ali škafi neizogibno. Vrh vsega tega opravi pa še vse delo ena sama oseba, katera pompo vrti.

Rabi se ta pompa tako-le: kavčukno čevo, tako imenovano srkalno (Saugschlauch), le en seženj dolgo pa zelo močno čevo — kavčuk je namreč okoli močne medene špirale vlit — se s pripomočjo na-nj privite pipe s čepovo luknjo tistega soda v zvezo spravi, iz katerega se misli vino pretakati; drugo po potrebi dolgo odpeljalno čevo (Förderungsschlauch) pa s pomočjo nanj pritrjene kljukaste kolonične pipe v veho družega soda vtakne, v katerega se misli vino pretočiti, na to se pa začne kolo pompe vrteti.

Mladih vin se sicer pri prvem in drugem presnemanji ne sme s pompo tako presneti, da bi z zrakom nič v dotiko ne prišla, kajti dotika zraka je v tem času zorenju vina zelo ugodna; to pa nas ne sme motiti, saj lahko vino v kakošno posodo, kak čeber teči pustimo, in iz tega še le v nov sod izpompamo. Te pompe pa niso le dobre za presnemanje in polnenje vina, ampak tudi za gasenje ognja, kajti ž njimi se voda lahko na najvišjo hišo pompa.

Vse, kar smo do zdaj o vrtilni pompi rekli, se mora vsakemu trtorejcu, vinskemu trgovcu, krčmarju dopasti; žalibog je pa njena cena tako visoka, da si je pri najboljši volji ne more vsak, kdor bi jo potrebovali utegnil, omisliti; kajti najmanjša, ki ispompa ter prepelje le 50—60 vedrov v eni uri, stane brez vseh čevs in pip že 100 gold. Obedve pipi in 4 sežnji kavčuknega — to se dobi v vsaki dolgosti — vse to stane pa tudi vsaj 50 gold.

Akoravno je cena vrtilne pompe visoka, je pa vendar kaj lahko mogoče, da jo tudi manjši posestniki rabijo, in sicer na ta način, da si ali cela srenja eno kupi, ali pa da storé to vsaj boljši posestniki srenje, kateri jo potem po vrsti za presnemanje, in ob svojem

času tudi za polnenje vina rabijo. Na ta način kupljena pompa pride posameznega malo stati, recimo, da stopi deset posestnikov v društvo, le 15 gold.; in vendar koristi vsakemu ravno tako, kakor ko bi vsak svojo imel. Da! taka pompa donáša lastnikom tudi denaren dobiček lahko, ako se namreč drugim ne društvenikom izposojuje za plačilo petdesetih krajcarjev od soda, katere gotovo vsak lahko in rad plača.

Slovenski vinorejci! sledite temu svetu, nobeden se ne bode kesal.*) Kdor tako pompo želi, obrne naj se na-me, radostno mu jo naročim.

Rihard Dolenc,
vinorejske šole vodja na Slapu pri Vipavi.

Češpljeva drevesa.

Če pomislimo, koliko vredno sadje da so češplje ali slive, se nam mora, če na drevesa pogledamo, prav mило storiti. Zdravo, krepko, češpljevo drevo je prava bela vrana. Od kod pa to izvira? Od tod, da se češpljeva drevesa večidel le po izrastkih iz korenin, ne pa po semenu zarezajo. Če hočemo lepo, zdravo, močno drevo imeti, mu moramo za močne zdrave korenine skrbeti; to se pa le dá doseči, če se drevesa iz pešek, ne pa iz korenin zarezajo. Pri vseh drugih drevesih se tako ravna, le pri češpljah ali slivah se jemljejo koreninski izrastki. Ti izrastki imajo pa vsikdar slabe korenine; iz korenin poganjajo zopet izrastki, ki se dalje presajajo, drevesa pa vedno slabéjša prihajajo. Toraj zdaj, ko je ravno čas, naj se češpljeve koščice nabirajo, pa na solncu ne sušé, ampak brž, ko pridejo iz sadú, na kakem primernem kraju na vrtu posadijo v zemljo. Če tudi vse ne bodo pognale, bode vendar prihodnjo spomlad dosti zdravih češpljevih dreves, s katerimi se dajo v kratkih letih ostarela drevesa nadomestiti.

„Pr. Ldw.“

Zbor vinorejcev v Mariboru

5. septembra.

Gospod dr. Radej, odborovega prvosednika namestnik, pozdravi mnogobrojno skupščino in omeni, kako da se je stvar dozda razmotavala. Skupščina izvoli potem njega za prvosednika, dr. Srnca za namestnika in Fr. Wiesthalerja za zapisnikarja. Gosp. F. Auchman je govoril o poglavitnih naukih kletarstva,

*) Tu se vašim ljudém res spet ponuja prilika združenja, da se to, kar eden ne premore, doseže „viribus unitis“.